

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

University of Lapland

This is a self-archived version of an original article. This version usually differs somewhat from the publisher's final version, if the self-archived version is the accepted author manuscript.

Tukevatko säätiöt vaikuttavaa tutkimusta?

Lauronen, Juha-Pekka; Hiilamo, Heikki Tuomas

Published in:
Tieteessä tapahtuu

Julkaistu: 01.01.2014

Document Version
Vertaisarvioitu versio

Citation for published version (APA):
Lauronen, J-P., & Hiilamo, H. T. (2014). Tukevatko säätiöt vaikuttavaa tutkimusta? *Tieteessä tapahtuu*, 2014(6).
<https://journal.fi/tt/article/view/48239>

<https://helda.helsinki.fi>

Tukevatko säätiöt vaikuttavaa tutkimusta?

Lauronen, Juha-Pekka

2014

Lauronen , J-P & Hiilamo , H T 2014 , ' Tukevatko säätiöt vaikuttavaa tutkimusta? ' ,
Tieteessä tapahtuu , Vuosikerta. 2014 , Nro 6 . <
http://www.tieteessatapahtuu.fi/files/TT06_2014_web_kokolehti.pdf >

<http://hdl.handle.net/10138/156126>

acceptedVersion

Downloaded from Helda, University of Helsinki institutional repository.

This is an electronic reprint of the original article.

This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version.

Tukevatko säätiöt vaikuttavaa tutkimusta?

■ Juha-Pekka Lauronen ja Heikki Hiilamo

Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta julkaisi keväällä 2014 säätiöille räätälöidyn oppaan ”Vaikuttava säätiö – Säätiöiden vaikuttavuuden arvioinnin periaatteita ja käytäntöjä”. Siinä tuodaan esiin tutkimusrahoitukselle ajankohtainen tarve vaikuttavuuden arviointiin. Halutaan tietää, millaisia muutoksia rahoitus on saanut aikaan tieteessä ja yhteiskunnassa ja miten nämä muutokset tukevat rahoitusorganisaation tavoitteita. Säätiöiden etuoikeutettu asema edellyttää entistä suuremman huomion kiinnittämistä rahoituksen vaikuttavuuteen.

Suomalaisten säätiöiden asema tutkimusrahoittajina on korostunut viime vuosina ja sen arvelaan muodostuvan tulevaisuudessa julkisen talouden säästöjen vuoksi vieläkin keskeisemmäksi osaksi tutkimusrahoitusta. Vuonna 2013 säätiöt suuntasivat tieteelle arviolta 210 miljoonaa euroa, kun Suomen Akatemian osuus tutkimusrahoitukseen oli 329 miljoonaa euroa (Mannila 2014). Säätiöpohjaisen rahoituksen kasvu on todettavissa myös kansainvälisesti, esimerkiksi Isossa-Britanniassa (Hughers ym. 2013).

Samalla kun julkisen talouden rahoituksen leikkauspaineet ja kehittämisspyrkimykset entistä strategisempaan suuntaan ovat ajaneet valtion rahoitusorganisaatioiden resurssit ahtaalle (Arnold & Balázs 1998), säätiöiden käytettävissä olevat voimavarat ovat lisääntyneet yksityisvarallisuuden kasvun myötä (OM 2014). Vuonna 2001 noin 35 % suomalaisista säätiöistä tuki tieteenharjoittajia (Manninen 2005). Osuuden voidaan olettaa ainakin säilyneen samalla tasolla. Samalla apurahatutkijoiden määrä ja apurahalla työskentely on lisääntynyt (Haila ym. 2012; Puhakka & Rautapuro 2008). Säätiöiden yksi-

tyisvarallisuuteen perustuva tutkimusrahoitus paikkaa yhä enemmän julkisen tutkimusrahoituksen vajetta.

Säätiöiden elinvoima vapaaehtoisektorilla perustuu pitkälti veroetuihin. Koska säätiöiden tarkoitus on määritelty yleishyödylliseksi ja yhteiskunnallista elämää edistäväksi, säätiöiden saamat lahjoitukset, säätiöiden tekemät voitot ja säätiöiden myöntämät apurahat (tiettyyn määrään asti) ovat verovapaita. Verovapaus on herättänyt myös kritiikkiä. Monet muistanevat Perussuomalaisten vaatimuksen siitä, että säätiöt on saatava verolle (Perussuomalaiset 2011).

Oikeusministeriössä on valmisteltu esitys uudeksi säätiölaiksi (OM 2014). Esityksessä säilytetään säätiöiden verovapaus, mutta säätiöiden halutaan ohjaavan varojaan entistä paremmin yleishyödylliseen tarkoitukseen (OM 2014). Säätiöiden etu onkin se, että ne ovat joustavia ja ketteriä organisaatioita ja että ne pystyvät reagoimaan nopeasti yhteiskunnan tarpeisiin ja muutoksiin tutkimuksen katvealueiden tukemisessa (Suvikumpu ym. 2014).

Säätiöiden asema tutkimuksen rahoittajina on erilainen kuin julkisten rahoitusorganisaatioiden ja -ohjelmien, koska säätiöt päättävät itsenäisesti, minkälaiseen tutkimukseen ne myöntävät rahaa. Tässä mielessä ne ovat innovatiivisempia rahoittajia kuin vaikkapa Suomen Akatemia. Tämän vapaaehtoisektorin aseman ja toimintamuodon takia sen suhde rahoitusta etsiviin tutkijoihin on joustavampi kuin julkisen tutkimusrahoituksen.

Vaikka säätiöt eivät ole tulosvastuussa kenellekään rahoituksen onnistumisesta, vaikuttavuus toimii perusteluna järkevästä varojen käytöstä säätiön toimihenkilöille, lahjoittajille ja muille veronmaksajille. Jos rahoituksen tarkoi-

tus on epäselvä, jää myös tutkimuksen yhteiskunnallinen kontribuutio hämäräksi. Säätiöiden lahjoitusten yleishyödyllisyysperiaate on epäselvä eikä sitä määritellä uudessa lakiesityksessäkään (ks. OM 2014). Apurahojen verovapauden peruste jää tällöin edelleen epäselväksi, mikäli yhteiskunnallista merkittävyyttä ei kyetä osoittamaan laajemmalle yleisölle ja ennen kaikkea varallisuuden lahjoittajille.

Tutkimusrahoituksen näkökulmasta lahjoitusten puute ei ole ongelma säätiöille, vaan lahjoittajien huomion, motiivin ja luottamuksen herättäminen. Yksityiset lahjoittajat – ovat he sitten kuinka rikkaita tahansa – ovat yleensä tarkkoja siitä, mihin varallisuuttaan sijoittavat. Lahjoittajat haluavat näyttöä myös siitä, miten heidän säätiöihinsä siirtämät varansa muuttavat ja hyödyttävät yhteiskuntaa. Säätiöt auttavat kohdentamaan varallisuutta yhteiskunnan hyödyksi. (Fleishman 2007.) Tieto rahoituksen vaikuttavuudesta voi jopa lisätä lahjoitusten määrää, kun säätiöillä on näyttöä sen toimivuudesta.

Arviointiohjeet säätiöille

Vaikuttavuuden arviointi on yksi tapa osoittaa säätiörahoituksen yleishyödyllisyys. Tutkimusrahoituksen vaikuttavuuden arviointi helpottaa sekä säätiöitä itseään että tutkijoita oppimaan tieteellisen tutkimuksen merkittävyydestä. Kun säätiöillä on selkeämpi kuva siitä, minkälaista tutkimusta on rahoitettu ja millä perusteilla, niiden on helpompi hallita riskit ja perustella toimintansa yhteiskunnalle. Lisäksi tutkijoiden olisi helpompi kohdentaa hakemuksensa ja ymmärtää, mitä säätiöt haluavat tutkimuksilta pitkällä aikavälillä. Säätiöiden apurahojen myöntämisen perusteet jäävät yleensä helposti epäselväksi, koska käytäntönä on, etteivät säätiöt perustele päätöksiään.

Suomen Akatemia on järjestelmällisesti lähtenyt kehittämään vaikuttavuuden arviointiaan tutkimusrahoituksessa ja muussa toiminnassa (esim. Kanninen & Lemola 2006). Säätiöt ovat lähteneet kehittämään omaa vaikuttavuuden arviointiaan hitaammin. Ympäristönsuojelua edistävä Nesslingin säätiö julkaisi vuonna 2012 ensimmäisenä tutkimusta rahoittavana säätiönä

selvityksen oman rahoituksensa vaikuttavuudesta (Haila ym. 2012).

Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta (SRNK) on räätälöinyt säätiöille oppaan (Suvikumpu ym. 2014) siitä, mitä vaikuttava tutkimus on. Tutkimusta rahoittavissa säätiöissä on vähitellen herätty vaikuttavuuden arvioinnin tarpeeseen. SRNK:n oppaassa on pyritty määrittelemään vaikuttavuus selkeästi paremman arvioinnin saavuttamiseksi. On tärkeää, että SRNK on julkaissut tällaisen oppaan, koska se on askel pidemmälle säätiöiden rahoituksen ja toiminnan kehittämisessä.

Oppaan mukaan vaikuttavuus on tavoiteltua muutosta. ”Säätiön vaikuttavuusarvioinnilla mitataan sitä, miten hyvin säätiön toiminta toteuttaa säännöissä määrättyä tarkoitusta tai strategiaa painopisteitä.” (Suvikumpu ym. 2014.) Vaikuttavuuden mittaamisella yleisesti tarkoitetaan muutosten täsmäämistä tavoitteiden kanssa (Chen 2005; Vedung 1997). Säätiöille ei riitä, että niillä on ”sydän paikallaan”, vaan rahoituksen lopputulokset ratkaisevat.

Oppaan määritelmä vaikuttavuudelle on lähtökohtaisesti hyvä. Säätiörahoituksen vaikuttavuuden arvioinnissa tulisi kuitenkin lähteä liikkeelle aiemmasta julkisen päätöksenteon vaikuttavuuden arviointiteoriasta, tieteellisen tutkimuksen merkittävyyden arviointiraporteista ja muista evaluaatiotutkimuksista. Näiden avulla säätiöt voivat pohtia, mitä tutkimusrahoituksen vaikuttavuus tarkoittaa juuri kyseisen rahoitusorganisaation ja sen rahoittaman tutkimuksen näkökulmasta.

Tutkimuksen merkittävyys

Vaikuttavuuden arviointi täytyy aloittaa muutosten mittaamisesta. Muutos (engl. *impact*) erotetaan käsitteellisesti tutkimuksen suorista vaikutuksista: tuotoksista ja tuloksista (esim. Kelly & McNicoll 2011; Arnold & Balázs 1998). Muutokset kuvaavat sitä laajuutta, jossa tulokset ovat vaikuttaneet yhteiskunnassa (Fleishman 2007). Tällöin puhutaan muutosten merkittävyyden arvioinnista (*impact assessment*) tai tarkemmin tieteellisen tutkimuksen merkittävyydestä (*research impact*).

Tieteellisen tutkimuksen merkittävyyden arviointi muodostuu niistä vaikutuksista, jotka indikoivat joko tieteellistä tai yhteiskunnallista muutosta. Muutosten merkittävyyden arviointi lähtee liikkeelle kontrafaktuaalisuudesta: mitä muutoksia tapahtuu ja mitä ei, kun toimitaan tietyllä tavalla. Muutoksen merkittävyys tarkoittaa seurauksia toiminnan kontekstissa eli kontrafaktuaalisuudessa (Fleishman 2007).

Laboratoriomaista tutkimusasetelmaa (RCT) on vaikea soveltaa ihmistieteellisiin menetelmiin perustuvassa vaikuttavuuden arvioinnissa. Tutkimuksen merkittävyyden arvioinnissa kontrafaktuaalisuus voikin olla enemmän periaatteellinen kuin käytännöllinen malli, sillä tutkimusrahoituksen arvioinnissa ei voida järjestää kontrolliryhmiä. Sen sijaan voidaan käyttää arvioihin perustuvaa varjoasetelmaa (Vedung 1997), sillä merkittävät muutokset voidaan havaita samalla tavalla kuin muissa yhteiskunnallisissa ilmiöissä.

Tutkimusrahoituksen arvioinnissa on ratkaisevaa valita se arviointitapa, joka sopii parhaiten kunkin säätiön tutkimusrahoituksen tavoitteisiin (vrt. Chen 2005). Vaikuttavuuden arviointi on siten kriteerisidonnaista. On olennaista huomioida tieteenalakohtaiset arviointikriteerit ja mittarit. Emme voi etsiä samanlaisia vaikutuksia esimerkiksi yhteiskuntatieteissä ja fysiikassa.

Lisäksi on syytä korostaa, että rahoituksen tehokkuus ja tuottavuus ovat eri arviointikategorioita kuin vaikuttavuus. Tehokkuus voidaan ajatella osana vaikuttavuutta, kun katsotaan reaalisia vaikutuksia suhteessa kustannuksiin (Vedung 1997). Toisin kuin SRNK:n opas tuosille, korkea tuottavuus ei välttämättä tuo merkittävää vaikuttavuutta, koska tuotosten suhteellinen määrä ei takaa tavoitteiden laadullista saavuttamista tutkimusrahoituksessa (vrt. Suvikumpu 2014). Esimerkiksi tutkimusrahoituksella voidaan saada aikaiseksi monta julkaisua ja jopa jatkotutkimuksia, mutta niiden tieteellinen vaikuttavuus voi jäädä heikoksi, jos kukaan ei siteeraa julkaisuja – tai niiden yhteiskunnallinen vaikuttavuus jää puutteelliseksi, jos päätöksentekijät eivät lue niitä.

Suomen Akatemia ja TEKES ovat pohtineet huomattavasti tutkimuksen merkittävyyttä julkisen rahoituksen kannalta. Tutkimuksen merkittävyyden arviointiin on hyödynnetty laaja kirjo erilaisia menetelmiä (ks. Kanninen & Lemola 2006). Arviointiprojektien runsaus on synnyttänyt paljon menetelmällisiä kokeiluja. Tutkimusrahoituksen kehitys ei ole kuitenkaan saavuttanut selkeää mittapuuta, vaikka tieteellistä keskustelua on käyty jatkuvasti. Mikäli vaatimukset tutkimusrahoituksen vaikuttavuudesta otetaan vakavasti, se edellyttää teoreettisen näkökulman ja menetelmien tieteellistä työstämistä.

Vaikuttavuuden kolme tasoa

Tutkimusrahoituksen vaikuttavuutta arvioidaan kolmella tasolla, joiden kautta muutos toteutuu ja jotka ovat olennaisesti vuorovaikutuksessa keskenään: rahoitusorganisaation, tiedeyhteisön ja yhteiskunnan (vrt. Kanninen & Lemola 2006; Haila ym. 2012).

Säätiö itse perustelee rahoitusstrategiansa, joka yleensä nojaa säätiön sääntöihin. Säätiön strategisten tavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että tutkimusrahoituksessa tavoitteet, myöntämisperusteet, hankkeiden arviointimenettely, maksatus, raportointijärjestelyt ja muu palautteen kerääminen toimivat saumattomaksi. Tämä toimintaketju on panos, jonka vaikuttavuutta voidaan arvioida suhteessa muutokseen.

Tämä toimintaketju on ohjelmallista ja se perustuu teoreettiseen näkemykseen tutkimusrahoituksen vaikutuksista. Tällainen toiminta on aina yhteiskunnallista, vaikuttavaa ja avointa muutoksille. Säätiön rahoitustoiminta voi olla oppiva prosessi, joka tukee sen strategisen vaikuttavuuden kehittämistä jatkuvasti paremmaksi muuttuvissa yhteiskunnallisissa olosuhteissa. Vaikuttava rahoitus ei ole lineaarisesti kehittyvää siten, että tietyille aloille suunnattaisiin aina vain enemmän voimavaroja, vaan painopisteissä voidaan liikkua joustavasti. (Ks. Pawson 2006; Pawson & Tilley 2004.)

Säätiörahoituksen vaikuttavuutta voidaan arvioida kokonaisuudessaan apurahapäätöksillä ja strategisilla päätöksillä. Apurahapäätöksiä

ja strategioita tutkitaan raporttien ja arkistojen avulla. Apurahapäätöksillä seurataan rahoitet-
tujen tutkimusten vaikutuksia ja merkittävyyt-
tä. Vaikutuksia voidaan tarkastella esimerkiksi
sillä, kuinka moni väitöskirja valmistuu ja vas-
taa rahoituksen tavoitteisiin. Säätiön arkistojen
avulla voidaan taas muodostaa aikasarjoja pai-
nopisteiden kehityksestä (Suvikumpu ym.
2014), jota voidaan verrata tutkimusten mer-
kittävyteen. Aineistoa voidaan arvioida myös
asiantuntijapaneelien pisteytysten avulla. Yksi
mahdollisuus on seurata yhtä tutkimustapausta
alusta loppuun prosessien arvioimiseksi.

Tiedeyhteisön tasolla vaikuttavuutta arvi-
oidaan mittaamalla tutkimuksen laatua, johon
kuuluu myös tutkimuksen innovatiivisuus. Tut-
kimusprosessin ja tiedeyhteisön välinen vuo-
rovaikutus on välttämätöntä tutkimuksen laa-
jemmassa arvioinnissa jo siitäkin syystä, että
tieteellinen tutkimus tarvitsee tiedeyhteisön
arvostuksen. Kyse on siitä, miten arvostus-
ta halutaan määritellä ja mitata. Bibliometriset
menetelmät ovat olleet käytetyimpiä. Arviointi
tarkoittaa esimerkiksi sen selvittämistä, millai-
sella arvosanalla rahoitettu väitöskirja valmistuu,
minkä tasoissa lehdissä sen osajulkaisut ovat
ilmestyneet ja kuinka paljon viittauksia väitös-
kirja ja sen osajulkaisut saavat muissa tiede-
julkaisuissa. Nämä vaikutukset ovat indikaattoreita
tutkimustulosten merkittävydestä ja käytöstä.
Sosiaalinen verkostanalyysi puolestaan on
kätevä tapa arvioida tutkimustiedon leviämisen
syvyyttä ja laajuutta.

Tutkimuksen yhteiskunnallinen merkittä-
vyys on noussut yhä keskeisemmäksi vaati-
mukseksi rahoitusorganisaatioissa (Waddigton
2013). Yhteiskunnallisuus tarkoittaa kaikkia ni-
itä hyötyjä, joilla tutkimus parantaa elämääm-
me, esimerkiksi päätöksenteossa ja taloudessa.
Tosin talous usein erotetaan omaksi lohkokseen.
Yhteiskunnallisuus on tullut esiin, koska päät-
äjillä on ollut vaikeuksia soveltaa tutkimustietoa
helposti. Yhteiskunnallista merkitsevyyttä on
arvioitu esimerkiksi media-analyysin avulla.

Yhteiskunnallinen merkittävyys on kaikista
haasteellisimmin alue tutkimusrahoituksen vaikut-
tavuuden arvioinnissa. Haaste on sitä suurempi,

mitä laajemmin yhteiskunnallista merkittävyyt-
tä tarkastellaan. Nykyisillä menetelmillä kye-
tään arvioimaan ainakin käytännön muutoksia
organisaatioissa, päätöksentekoa, innovaatioita,
patentteja, liiketaloutta ja tutkimustiedon vir-
taamista. Yhteiskunnallisen merkittävyyden
arviointi vaatii kuitenkin runsaasti lisää teo-
reettista ymmärrystä, metodien kehittämistä ja
aineistojen keräämistä (Bornmann 2012).

Arvioinnin kehittäminen

Erityistä huomiota vaatii loogisten indikaat-
torien kehittäminen säätiörahoituksen tarkoi-
tuksiin. Indikaattoreita ei voida poimia toisista
arviointihankkeista suoraan, koska ne ovat aina
tilannesidonnaisia siihen, mitä halutaan mita-
ta (Reinhardt 2012). Vaikuttavuuden arvioin-
nin keskeisimmät ongelmat ovat menetelmien
validiteetissa, erityisesti indikaattorien kyvyssä
mitata haluttua muutosta. Bibliometriset mit-
tarit ovat herkkiä sortumaan validiteettiongel-
miin, joten niiden tulee olla mahdollisimman
tarkkoja suhteessa tieteelliseen merkittävyteen.
Indikaattorien ja mitattavan vaikutusketjun väli-
sen yhteyden täytyy olla osoitettavissa (Luoma
ym. 2011).

Tieteellistä merkittävyttä mitattaessa kohda-
taan ongelma siitä, mitä voidaan pitää tieteelli-
sesti merkittävänä. Tutkimuksista keskustellaan
monilla eri foorumeilla ja vaikutukset voivat
riippua paljon siitä, mikä on tietyllä tieteenalal-
la merkittävää ja missä kontekstissa. Esimerkik-
si yhteiskuntatieteissä kansallinen kohdeyleisö
voi olla yhteiskunnallisesti merkittävämpi kuin
julkaisu kansainvälisesti arvostetussa lehdes-
sä. Tieteenalojen välillä on myös eroa sen suh-
teen, millainen yksittäisen tutkijan kontribuutio
oikeuttaa siihen, että tutkija voidaan merkitä
kirjoittajaksi.

Yksittäisen tutkimuksen osuutta pitkällä
aikavälillä ja laajasti on vaikea arvioida sekä tie-
teessä että yhteiskunnallisesti. Yksi tutkimus voi
johtaa moniin muutoksiin ja monet tutkimuk-
set yhteen merkittävään muutokseen (Jones &
Grant 2013). Siksi muutosindikaattorit lähte-
vät suorista havaittavista vaikutuksista. Tutki-
muksen aikajänne, joka riippuu tieteenalasta ja

tutkimuksen tyypistä, on myös epäselvä suure arvioinnissa (Löytönen 2010). Monilla aloilla tutkimuksen pitkäaikaiset vaikutukset voivat ilmetä vasta vuosikymmenien kuluttua. Esimerkiksi terveystieteissä aikaviiveen sanotaan olevan keskimäärin noin 17 vuotta (Jones & Grant 2013).

Tutkimusrahoituksen vaikuttavuuden arvioinnissa on kiinnitetty vain vähän huomiota itse prosessien arviointiin. Prosessi-indikaattorien kehittäminen on vaikeampaa kuin panos-tuotos-seuranta (Nieminen & Auranen 2010). Vaikeuksista huolimatta säätiöiden on perusteltua pohtia myös tutkimuksenteon edellytyksiä ja tutkimusprosessin käytännöllisiä ongelmia.

Tiedon saatavuus ja levittäminen yhteiskunnalliseen päätöksentekoon on usein tutkimuksen merkittävyyden kompastuskivenä. Joko tutkimustietoa ei ole helposti saatavilla tai se valikoituu poliittisten mieltymysten mukaisesti. Tutkijoilla ja asiantuntijoilla on ollut vaikeuksia saada tutkimustietoa suoraan päätöksentekoon helpolla ja ymmärrettävällä tavalla.

Säätiöiden tutkimusrahoitus on yleensä kirjavaa eivätkä ahtaat painopisteraamit välttämättä sovi monen sellaisen säätiön tarkoituksiin, jotka haluavat tukea uusia, yllättäviä tutkimusideoita. Säätiöt voivat kuitenkin soveltaa realistista vaikuttavuuden arviointia tutkimusrahoituksessaan yhtä hyvin kuin julkiset rahoitusorganisaatiotkin keskittymällä sopiviin arviointikriteereihin ja menetelmiin, kun säätiöllä on strategia.

Säätiöiden kannattaa keskittyä tutkimuksen-tekoon edistävään arviointiin ja lyhyen aikavälin muutoksiin, kunnes aineistot ja menetelmät tukevat laajempaa seurantaa. Vaikuttavuuden arviointi on kannattavaa vain, jos sen kustannukset eivät ylitä arvioinnin hyötyjä. Yleensä 10 % kokonaiskustannuksista katsotaan katoksi (esim. Curnan ym. 2004). Arviointi menettää oikeutuksensa, mikäli se kuluttaa resursseja kohtuuttomasti. Tieteellisen tutkimuksen arvioinnin resurssien ja aikajänteen ongelmaan on lähdetty kehittämään tutkimuksen merkittävyyden hallintajärjestelmiä ja tietokantoja (esim. CERIF ja CRISIS), jotka tarjoavat tietoa tutki-

muksista, tutkimusorganisaatioista, ihmisistä, rahoituksista, tuloksista ja vaikutuksista. Säätiöt voisivat hyödyntää tätä tiedonvaihtoa tutkimalla erilaisten rahoitusten panos-tuotos-suhteita, vaikutuksia ja tutkimusten toteutusta. Tietokantojen toiminta on vielä kankeaa ja rajattua, mutta ehkä tulevaisuudessa kykenemme katsomaan mitä monimutkaisimpia vaikutusketjuja vuosikymmenien ajalta.

Kirjallisuus

- Arnold, Erik & Balázs, Katalin (1998): *Methods in The Evaluation of Publicly Funded Basic Research: A Review for OECD*. Technopolis, Brighton, UK. Saatavilla: <http://www.technopolis.co.uk/reports.Viitattu 23.6.2014>.
- Bornmann, Lutz (2012): *Measuring the societal impact of research*. Embo reports, 13/8/2012. Saatavilla: <http://embor.embopress.org/content/13/8/673>. Viitattu 9.7.2014.
- Chen, Huey-Tsyh (2005): *Practical Program Evaluation*. SAGE Publications, Inc, Thousand Oaks. Saatavilla: <http://srmo.sagepub.com/view/practical-program-evaluation/SAGE.xml>. Viitattu 14.4.2014.
- Curnan, Susan, LaCava, Lisa, Sharpsteen, Dianna, Lelle, Mark, Reece Michelle (2004): *W.K. Kellogg Foundation Evaluation Handbook. Kellogg Foundation*. Saatavilla: <http://www.wkkf.org/resource-directory/resource/2010/w-k-kellogg-foundation-evaluation-handbook.Viitattu 11.7.2014>.
- Fleishman, Joel L. (2007): *The Foundation: A Great American Secret – How Private Wealth is Changing the World*. Public Affairs, New York.
- Haila, Katri, Kettunen, Riitta, Lähteenmäki-Smith, Kaisa & Salminen, Vesa (2012): *Vaikuttavuutta ympäristötutkimukseen: Maj ja Tor Nesslingin säätiön toiminnan arviointi*. Erweko Oy, Helsinki. Saatavilla: http://www.nessling.fi/fi/tietoa_saatiosta/saation_vaikuttavuusarviointi/vaikuttavuutta_ymparistotutkimukseen.pdf. Viitattu 23.6.2014.
- Hughers Alan, Kitson, Micheal, Bullock, Anna & Milner, Isobel (2013): *The Dual Funding Structure for Research in the UK: Research Council and Funding Council Allocation Methods and the Pathways to Impact of UK Academics*. A Report from the Centre for Business Research (CBR) and the UK Innovation Research Centre (UK-IRC) to the Department for Business, Innovation and Skills. Saatavilla: <https://www.gov.uk/government/publications/dual-funding-structure-for-research-in-the-uk-research-council-and-funding-council-allocation-methods-and-impact-pathways>. Viitattu 13.6.2014.
- Jones, Molly Morgan & Grant, Jonathan (2013): *Making the Grade: Methodologies for assessing and evidencing research impact*. Julkaisussa Dean, Andrew, Wykes, Micheal & Stevens, Hilary (eds.) *7 essays on impact*. University of Exeter, 25-43. Saatavilla: <https://ore.exeter.ac.uk/repository/handle/10871/9901>. Viitattu 23.6.2014.
- Kanninen, Sami & Lemola, Tarmo (2006): *Methods for Evaluating the Impact of Basic Research Funding: An Analy-*

- sis of Recent International Evaluation Activity*. Suomen Akatemia 9/2006. Saatavilla: http://www.aka.fi/Tiedostot/Tiedostot/ Julkaisut/9_06%20Methods%20for%20Evaluating.pdf. Viitattu 19.3.2014.
- Löytönen, Markku (2010): Perustutkimuksen vaikuttavuus ja aikaikkunan haaste. *Tieteessä tapahtuu* 4–5/2010, 26–29.
- Mannila, Heikki (2014): *Tutkimuksen rahoitus, tutkimuslaitosuudistus ja strategisen tutkimuksen rahoitusväline*. Esitys strategisen tutkimusrahoituksen teema-avalmistelussa. Suomen Akatemia.
- Manninen, Maarit (2005): *Säätiöt Suomessa*. Cuporen julkaisuja 7. Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissäätiö, Yliopistopaino, Helsinki. Saatavilla: http://www.cupore.fi/julkaisut_2.php. Viitattu 4.8.2014.
- Nieminen, Mika & Auranen, Otto (2010): Arvioita suomalaisen yliopistotutkimuksen tuloksellisuudesta. *Tieteessä tapahtuu* 3/2010, 14–22.
- Oikeusministeriö (OM)(2014): *Hallituksen esitys eduskunnalle säätiölakiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi*. Säätiölaki, luonnos. Saatavilla: http://oikeusministerio.fi/material/attachments/om/valmisteilla/lakihankkeet/yhtiooikeus/Ohy2bBLyx/Saatiolaki_HE_Luonnos_28032014_OMn_sivuille_docx1.pdf. Viitattu 13.6.2014.
- Pawson, Ray (2006): *Evidence-based Policy: a realist perspective*. SAGE, London. Saatavilla: <http://srmo.sagepub.com/view/evidence-based-policy/SAGE.xml>. Viitattu 4.7.2014.
- Pawson Ray & Tilley, Nick (2004): *Realist Evaluation*. Saatavilla: http://www.communitymatters.com.au/RE_chapter.pdf. Viitattu 4.7.2014.
- Perussuomalaiset (2011): *Perussuomalaiset r.p:n eduskuntavaali-ohjelma 2011*. Saatavilla: <http://www.perussuomalaiset.fi/tietoa-meista/puolueohjelma/>. Viitattu 15.8.2014.
- Puhakka, Antero & Rautopuro, Juhani (2008): Apurahal-

- la työskentely lisääntynyt: Tieteentekijöiden liiton jäsenkyselyn 2007 tuloksia. *Acatiimi* 5/2008.
- Reinhardt, Anne (2012) *Evaluation in Research and Research Funding Organisations: European Practices*. A report by the ESF Member Organisation Forum on Evaluation of Publicly Funded Research. European Science Foundation (ESF). Saatavilla: <http://www.esf.org/coordinating-research/mo-fora/evaluation-of-publicly-funded-research.html>. Viitattu 11.7.2014.
- Suvikumpu, Liisa, Tikka, Päivi & Saukkonen, Pasi (toim.) 2014) *Vaikuttava säätiö – Säätiöiden vaikuttavuuden arvioinnin periaatteita ja käytäntöjä*. Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta ry. DMP-Digital Media Partners Oy, Helsinki.
- Vedung, Evert (1997) *Public Policy and Program Evaluation*. Transaction publishers, New Brunswick, New Jersey.
- Waddington, Simon (2013): *Impact Information Management Systems*. Julkaisussa Dean, Andrew, Wykes, Micheal & Stevens, Hilary (eds.) *7 essays on impact*. University of Exeter, 76–87. Saatavilla: <https://ore.exeter.ac.uk/repository/handle/10871/9901>. Viitattu 9.7.2014.

Heikki Hiilamo on sosiaalipolitiikan professori Helsingin yliopistossa. Juha-Pekka Lauronen on yhteiskuntatieteiden maisteri, joka on toiminut tutkijana Hiilamon hankkeessa tutkimusrahoituksen vaikuttavuuden arvioinnista.

Avustusten haku

Kansainvälisten konferenssien ja kotimaisten seminaarien sekä liikunta-alan konferenssien avustusten seuraava haku-aika on

1.2.–15.3.2015

Huom! Haku alkaa ensimmäisenä päivänä klo 8.15 ja päättyy viimeisenä päivänä klo 16.00 viikonpäivästä riippumatta.

Lisätietoja: www.tsv.fi/avustukset